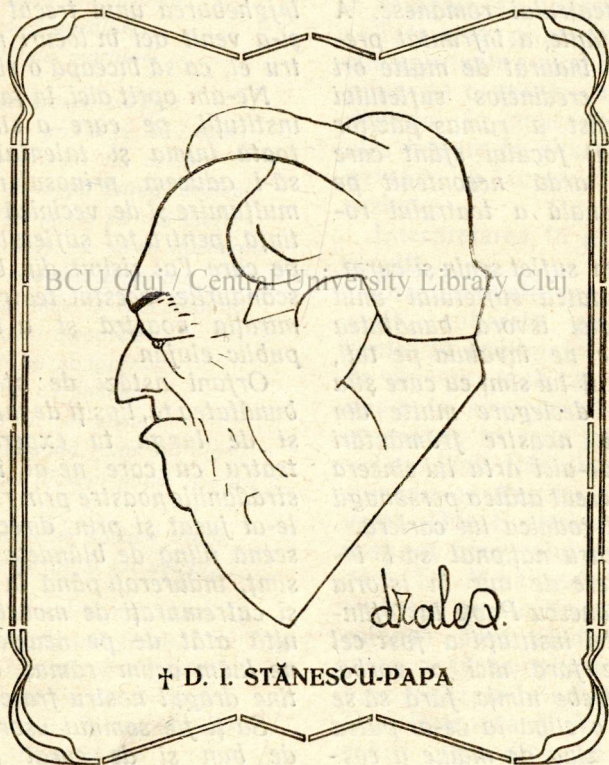

TEATRUL

**APARE IN FIECARE MARTI
SUB INGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACTIE**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : CLUJ, PIAȚA CUZA VODĂ 16

† D. I. STĂNESCU-PAPA

**TEATRUL NAȚIONAL DIN CLUJ: Sâmbătă 18 Decembrie: „Taifun”.
Dum. 19 Dec.: Domnul dela ora 5.**

† STĂNESCU-PAPA

„...Il cunoștea și-l iubea întreaga suflare românească. Trei zeci și mai bine de ani a slujit scena. A îndurat vremurile grele ale începuturilor, vremuri sfinte de mare sacrificiu, pe cari mulți din camarazii de azi le știm doar din auzite, a trecut senin și iertător pe drumurile înorate de pe vremuri ale teatrului românesc. A sfidat greutățile, a înfruntat prejudiciile, a îndurat de multe ori mizeria și credincios sufletului său de artist a rămas păzitor neadormit al focului sfânt care trebuia să ardă neconținut pe scena națională a teatrului românesc.

A fost un suflet senin și curat, avea seninătatea sufletului unui copil. De-aici isvora bunătatea lui cu care ne învăluia pe toți, de-aici bunul lui simț cu care știa să ducă la deslegare multe din inevitabilele noastre frământări de culise, de-aici arta lui sinceră cu care a creat atâtea personaje în lunga și rodnică lui carieră.

Acest teatru național să-l înscrie cu litere de aur în istoria lui. Ion Stănescu Papa la înființarea acestei instituții a fost cel dintâi, care fără nici o vorbă, fără să întrebe nimic, fără să se gândească o clipă la ce-ar putea să-i ducă ziua de mâine a răspuns la chemarea ce i s'a făcut din toată inima lui. Și-a părăsit situația frumoasă dela Teatrul Național din Craiova, și-a lăsat vechile posturi, și-a lăsat un trecut întreg acolo și-a lăsat casa, pretenții și familia și a venit să pună

o piatră trainică din sufletul său la temelie acestui teatru care trebuia să ia ființă.

Iată ce n-are și nu trebuie să se uite niciodată!

A fost de sigur în sufletul lui o mare putere de ideal, un mare avânt, în urma cărui, fără o clipă de șovăire a părăsit toată înghețarea unui trecut meritos și-a venit aci în locuri noi pentru el, ca să înceapă o viață nouă.

Ne-am oprit aici, în fața acestei instituții, pe care a slujit-o cu toată inima și talentul lui, ca să-i aducem prinosul nostru de mulțumire și de vecinică recunoștință, pentru tot sufletul de copil pe care l'ai risipit din belșug pe scândurile acestui teatru în admirația noastră și a întregului public clujan.

Orfani astăzi de sfaturile și bunătatea ta, lipsiți de talentul tău și de lunga ta experiență de teatru cu care ne-ai împodobit strădaniile noastre prin rolurile ce le-ai jucat și prin direcția ta de scenă plină de blândețe și de bun simț, îndurerăm până în adâncuri și cutremurați de moartea ta venită atât de neașteptate — ne luăm acum rămas bun dela tine dragul nostru frate de ideal.

Să-ți fie somnul ușor, pe cât de bun și de curat și-a fost gândul și dorul vecin de mai bine pentru teatrul pe care l'ai iubit atât. Să-ți fie somnul liniștit ca al unui copil care a adormit, fermecat și ostenit de măreția unui răsărit de soare...”

Zaharia Bărsan

Vântule de ce-ai venit
 Bătând dinspre răsărit
 Cu miresmi de rosmarin
 Cu obidă și suspin?
 Vântule te du 'napoi
 Către mândra din zăvoi,
 Și să-i spui că's fericit,
 C'am uitat că ne-am iubit,
 Iar din când în când de plâng
 E că's uneori nătâng,
 Și mă prinde-așa un dor
 De căsuța din pridvor,
 De troița porților,
 De odihna morșilor!

Ia-o 'n jos pe cărăru
 Du-te 'n grabă ca să-i spui,
 Să nu creadă c'o aștept,
 Că's de nopți întregi deștept,
 E că'mi place să mă pierd
 Prin desiș, ca să'mi desmierd
 În al codrului umbrar
 Gândul meu în veci hoinar,
 Indrăgind isvoarele,
 Munții cu ponoarele,
 Luna și cu stelele,
 Plaiul cu vâlcelele,
 Și strângând roua din flori
 S'o fac lacrimi până 'n zori!

 Ba mai bine spune-i drept,
 Că de-un an o tot aștept,

Că de dorul ei mă stâng
 Că durerile mă frâng,
 Și'mi topesc inima 'n foc
 Pribegind din loc în loc!
 Iar de merg în codrul des,
 E ca tălnuit să țin
 Din al lacrimii șirag
 Vălul visului meu drag,
 Visului nep-ihănit
 Din iubire zămislit,
 Povestindu-l florilor,
 Florilor, surorilor!

D. PSATTA

Premierele Teatrului Național din Cluj

Domnul dela ora 5

— Comedie în 3 acte de M.
 Hennequin și P. Weber —

Un subiect amuzant, tratat spiritual, a permis abilitilor mânătorii ai tehnicii situațiilor să realizeze o comedie de succes.

Trei acte pline de schânteierile spirituale ale replicelor vioale, pline de o vervă ce antrenează dialogul în mod gradat și mai ales bogate în situații cari vrând nevrând te fac să râzi cu generozitate.

Interpretarea, în general, a fost reușită.

Dra Cronvald ne-a dat o Ginetă, exuberată, cu aer și accente de demimondă, nu tot atât de sincere însă ca grația ce a pus-o în scenele când e o fată ce ajunge în casa părintească.

Dra Jeni Rădulescu în rolul epizodic al Angelei a pus multă vervă. Dna Ecaterina Stănescu a susținut bine rolul dnei Precardan. Dl M. Hăilescu-Brăila ne-a înfățișat un tip de romancier de cafenea bine studiat. Dl Vasilescu a avut unul dintre cele mai bine realizate roluri în Precardan. Dnii Potcoavă și A. Popovici în roluri epizodice au schițat în linii precise caracterul personajilor. La urmă, o bună mențiune pentru o tânără debutantă: dra Violeta Pescariu.

Montarea ne-a dovedit atenta grijă a dlui Stănescu Papa.

(Patria)

TU ȘTII CE E IUBIREA ?

Copila mea din visuri, tu știi ce e iubirea ?
Un plâns pe care-l toarce cu tine toată firea !

Când ți se pierde gândul și se frământă 'n zări
Cum se frământă-o frunză pe 'ntinsul larg de mări,
N'auzi cum plânge vântul prin codrul înverzit ?
De dorul tău și codrul se sbate chinuit !

Când lacrimile calde de gene ți se prind
Ca două stele albe din cer când se desprind,
Nu vezi stropii de rouă cum isvorăsc pe flori ?
Plâng florile cu tine, mahnite-atâtea ori !

Când te apasă jalea și-ți fură somnul lin
Cum fură 'n nopți zefirul miresele de crin,
Nu vezi cum ceru- albastru se-acoperă de nor ?
Și norii plâng copilă roboți de al tău dor !

Copila mea din visuri, un plâns fără hotare
E dragostea cinstită, ce'n inimă-ți răsare !

D. PSATA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INFORMAȚIUNI TEATRALE

Gabrielle d'Annunzio a terminat două lucrări dramatice care vor fi reprezentate încă în cursul actualei stagiuni.

Intr'una din piesele sale, d'Annunzio și-a realizat unul din idealurile sale: acela de a dramatiza viața Mântuitorului.

Sfântul Francisc de Assisi este personajul principal al celeilalte piese.

*

În cursul lunii Februarie, d. Cont. Nottara va pleca într'un lung turneu cu piesele „Fântâna Blanduziei” de Vasile Alexandri și „Regele Lear” de Shakespeare.

*

Criticul dramatic A. B. Walkley dela „Times”, mort de curând, era foarte temuț pentru se-

veritatea sa. Maniera sa severă de a face cronică, nu era însă mai puțin spirituală.

Intr'adevăr, Walkley a bătut recordul în ceea ce privește scurtimea cronicei dramatice. A doua zi după reprezentarea unei piese proaste „A Bradful Evening” (O seară teatrală) se putea citi în „Times” la rubrica Teatrul: „A Breadful Evening” la Teatrul X. Iar dedesupt un singur cuvânt: Exacthy (exact) — după care urma semnătura cronicarului.

*

A murit la Paris marele actor american James Hackett, care venise să-și caute sănătatea în capitala Franței.

Moartea sa a provocat o mare emoție în Statele Unite.

Hackett era unul din cei mai reputați actori ai Americii. El încarnase aproape toate rolurile principale din Shakespeare.

I s'au făcut funerarii naționale.

*

Tristian Bernard lucrează la o revistă în colaborare cu Jean Bastia, pe care o va prezenta Odeonului.

*

„Mercure de France“ publică o scrisoare a lui Baudelaire adresată lui Hostem directorul teatrului Gaité. Baudelaire îi cere să reprezinte comedia lui Diderot „Est-il bon? Est-il méchant?“ Profită de ocazie cum spune el singur, pentru a spune lui Hostem că de mult timp se gândeste să scrie „o dramă teribilă și originală“ asupra beției. „Mai am nevoie să adaog că beția mea nu e la fel ca a celorlalți“. Deși Hostem i-a promis că-i va reprezenta piesa, totuși se pare că Baudelaire n'a scris un rând din ea.

*

Reprezentările clasice ale Teatrului grec din Syracuse vor avea anul acesta un caracter de continuitate. Ele vor fi organizate de „Institutul național de dramaturgie antică“ în teatrul antic atât de bine conservat.

Nu este vorba numai de simple reconstituiri arheologice. Comitetul acestor reprezentații vrea să adapteze spectacolele ex gențelor estetice moderne în ceea ce privește tehnica executării și punerea în scenă. Bine înțeles că operele clasice cari se vor reprezenta nu vor fi deloc modificate. În ceea ce privește dansul expresia artei într'adevăr clasice, el e studiat după picturile cari deco-

rează importanta colecție de vase grecești din Syracuse.

Reunind aceste patru elemente poezie, muzică, dans și regie, inițiatorii doresc să facă din Syracuse un fel de Bayreuth, care să atragă în fiecare an spectatori din lumea întreagă.

Primele spectacole vor avea loc în cursul lunii Aprilie când se vor reprezenta „Norii“ de Aristofan și „Medeea“ de Euripide.

*

Un grup de actori tineri, muzicanți, dansatori și actori, sub conducerea d-lor Henri Honzl și Georges Trejki și sub auspiciile asociației literare Devětsil, care reprezintă avangarda, extrema stângă a artiștilor cehi, au pus de curând bazele unei secțiuni dramatice intitulată „Teatrul liber ceh“. Tendința acestui teatru este cultivarea „constructivismului“ și a „poetismului“.

Pentru stagiunea actuală, „Teatrul liber“ își anunță următorul repertoriu: „Vreți să vă jucați cu mine?“ de Marcel Achard; „Căsătoria din Turnul Eiffel“ de Creteau; „Impăratul Chinei“ de R. Bémont-Dessaigues; „Mathusalem“ de Ivan Goll; „Regele Ubu“ de Jarry; „Mamelele lui Tiresias“, piesă supra-realistă de Apollinaire; Omul tăiat în bucăți“ de Birot, etc.

*

Societatea Universală de teatru, va da în primăvara viitoare primul ei festival.

Se știe că Gemier a luat inițiativa acestei grupări internaționale a tuturor profesiștilor artei dramatice. Trupele streine vor veni să joace la Paris cele mai bune piese din repertoriul lor.

Franz Molnar a terminat de curând o nouă comedie. Premiera va avea loc probabil în toamna anului viitor la Budapesta.

Acțiunea se petrece înainte de război într'un mediu de aristocrați austro-ungari. Titlul nu este încă fixat însă va cuprinde un singur cuvânt.

A doua piesă a lui Molnar, „Napoleon“, farsă într'un singur act și mai multe tablouri durează mai puțin de o oră.

Este interesant faptul că premiera acestei piese va avea loc la Roma, în teatrul lui Pirandello.

*

La 23 Decembrie se deschide la Viena un nou teatru de dramă și comedie la „Neue Wiener Bühne“. Directorul noii întreprinderi este intendantul Volkner. Inaugurarea se va face cu primirea unei noi piese a scriitorului Hans Müller: „Oameni fără pământ“.

Directorul Volkner și-a asigurat concursul celebrului regisor german Ervin Piscator, cunoscut prin înscenarea îndrăzneță a „Hoților“ de Schiller.

*

La Théâtre des Arts din Paris, — unde joacă trupa Pitoeff, — s'a reprezentat pentru prima oară „Jean Le Maufranc“, cinci acte și nouă tablouri de d. Jules Romains.

Autorul lui „Knock“ nu s'a bucurat însă de astă dată, de succesul cel mare pe care l'a cunoscut până acum.

„Jean Le Maufranc“ are — după critica pariziană — primele tablouri, scânteietoare în vervă și ironie, dar spre miezul și sfâr-

șitul piesei, dialogul se difuzează, acțiunea devine greoaie.

Critica pariziană găsește de-a-semeni că rolul principal a fost jucat mult prea sombru de către d. Georges Pitoeff; în schimb, aduce mari laude Ludmillei Pitoeff, dnei Nora Sylvère, dnilor Henri Vermeil, Michel Simon Carpentier, Jean d'Ys.

*

O culegere de bucăți din proza lui Pirandello va apare zilele acestea în traducerea cunoscutului răspânditor al culturii italiene, la noi, d. Al. Marcu.

Tot dsa a tradus „Henri III“, care va vedea lumina rampei anul acesta.

*

La teatrul „Comédie des Champs Elysées“ din Paris, și-a început reprezentațiile „Teatrul artistic din Moscova“ (grupul Praga).

Printre spectacolele anunțate este și „Frații Karamazov“. Această puternică dramă, care s'a reprezentat și în București, la teatrul Regina Maria, acum cinci ani, este extrasă din celebrul roman al lui Dostoievski.

„Teatrul artistic din Moscova“ pentru a face mai inteligibilă drama, a introdus la spectacolele lui o inovație foarte interesantă. În pauze, se citesc pasajii din roman alese așa ca să lămurască acțiunea dramei.

*

D. Ion Minulescu a terminat o nouă lucrare dramatică intitulată: Allegro ma non troppo.

*

Teatrele din Praga pregătesc pentru anul acesta numeroase piese originale ale autorilor cehi.

Astfel la teatrul național se va da noua piesă a lui Kolman-

Cassia „Cum ne-am văzut“. Deasemenea va fi însemnată piesa hazie „Există iubire pe lume?“ a cărei autoare Ruzena Jesenska e o poetă foarte populară. Din literatura clasică străină va fi re-luat „Hamlet“ care n'a mai fost reprezentat pe scena teatrului național de 6 ani, de când a murit unul din cei mai mari trage-diani cehi, Eduard Vojan.

Se mai anunță premiera tragediei „Abraham Lincoln“ a cunoscutului scriitor englez J. Drink water. Teatrul comunal pregătește pentru zilele viitoare o nouă premieră a tânărului dramaturg ceh Arnost Dvorák, intitulată „Leoaica“. Subiectul acestela e luat din mijlocul societății contemporane spre deosebire de celelalte piese ale aceluiaș autor care se ocupă cu timpurile istorice.

S'a reprezentat în acelaș timp, la München, Dusseldorf, Colonia, Bonn și Breslau noua dramă a marelui poet expresionist german Werfel.

Drama este intitulată „Paulus unter den Iuden“ (Apostolul Pavel printre Iudei) și acțiunea ei se desfășură la Ierusalim, sub dominația împăratului Caius Caligula.

Cele șase tablouri ale dramei se joacă în șir, cu o singură întrerupere, după tabloul al patrulea. Schimbările de decor merg foarte repede.

Personajile principale sunt: Paulus, odinioară Rabbi Schaul din Tarsus; discipolul lui, Gamal-iel; Patriarcul Iudeilor și cei doi fii al lui, Chanan și Mathias; Marulius, procuratorul Iudeei; Frisius, guvernatorul Ierusalimului, membri ai Sanedrinului și doi tineri, Iacobus și Simon Pe-

trus. Nu există de cât un singur rol de femeie, și acela foarte mic. E rolul unei nazarinene.

Drama lui Werfel a avut, peste tot, un succes enorm.

La Schauspielhaus din München se reprezintă „Om și supraom“ de Bernard Shaw cu muzica de scenă de Jacobson, „Moartea lui Danton“ de Bukner și „Puterea întunericii“.

S'a inaugurat la Moscova sta-glunea teatrală de iarnă. Primele reprezentații au avut loc la Teatrul Mic. După tradiție, care durează de 100 de ani, primul spectacol s'a dat cu „Revizorul“ de Gogol.

Vasile Leonescu, unul dintre frunțașii teatrului românesc, împlinește patruzeci de ani de carieră.

Cu prilejul aniversării celor patruzeci de ani de activitate, d. Vasile Leonescu va face un turneu pe socoteala sa proprie, cu piesa „Nerone“, cinci acte de Petro Cossa, jucată pe vremuri la Teatrul Național.

Emil Isac a ținut de curând la Turda o conferință despre teatrul românesc modern. Ca necesități ale artei dramatice din Ardeal, d. Emil Isac a preconizat ideea creării pieselor istorice cu subiecte luate din trecutul arde-lenilor.

Conferențiarul a arătat cauzele pentru cari teatrul românesc nu s'a putut desvolta în Ardeal, unde dominația streină nu a admis înflințarea nici unei trupe de teatru românesc.

IULIU MUȘA & CO.

C O A F O R D E D A M E

Execută lucrări de artă în această
branșă. — Specialist în coafuri de
dame. — Lucrări de păr. — Vopsește
părul în orice culoare, garantând du-
rabilitatea. — L'ORÉAL colorile: noir,
brun, chatain foncé, chatain, chatain
clair, blond cendre, blond doré, blond,
blond clair, vénétien rouge, vénétien
clair. Acestea se găsesc în praf și fluid.

CLUJ, STR. MEMORANDULUI 10.

SIMION NIERENFELD

Mare depozit de
cherestea pentru
construcții și
materiale similare.

CLUJ, CALEA DOROBANȚILOR 9